ISSN 2221-1217

ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ, ЗДОРОВ'Я І СПОРТ. 2017. №4(30). С. 56-64

PHYSICAL ACTIVITY HEALTH AND SPORT. 2017. №4(30). P. 56-64

УДК 796.03-056.26

МОТИВАЦІЯ ДО ЗАНЯТЬ СПОРТОМ В ОСІБ ІЗ ВАДАМИ ЗОРУ НА ЕТАПІ СПОРТИВНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Марія РОЗТОРГУЙ, Аліна ПЕРЕДЕРІЙ, Юрій БРІСКІН

Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів, Україна, e-mail: mariia.roztorhyi@gmail.com

Анотація. Наявні наукові знання з проблематики мотивації до занять спортом в осіб із вадами зору обмежені дослідженнями залежності мотивації від спортивної спеціалізації. Метою дослідження є виявлення особливостей формування мотивації до занять спортом в осіб із вадами зору на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки. Дослідження проведено на базі Львівського та Рівненського регіональних центрів фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» із залученням 34 осіб із вадами зору. У результаті дослідження встановлено, що найбільш значущими мотивами до спортивної діяльності в осіб із вадами зору були похвала від батьків і родичів, поліпшення стану здоров'я та фізичної підготовленості, знайомство з новими людьми, спілкування та прагнення до суспільного визнання через досягнення спортивного результату.

Ключові слова: мотивація, адаптивний спорт, вади зору, підготовка.

Постановка наукової проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному суспільстві пошук шляхів розв'язання проблем соціальної інтеграції осіб з інвалідністю розглядають у межах обґрунтування спеціальних засобів і методів, що дають змогу створити сприятливі умови для адаптації осіб з інвалідністю до навколишнього середовища [2, 9, 11, 18, 21]. Адаптивний спорт як унікальний соціальний феномен дає змогу створити умови для залучення осіб з інвалідністю до соціального життя шляхом надання можливості реалізації власного потенціалу в діяльності, яка має істотну соціальну значущість [2, 10, 12, 16, 20].

Однією з визначальних умов ефективного залучення осіб з інвалідністю до адаптивного спорту є створення у них стійкої мотивації до систематичних занять. Формування стійкої мотивації до занять адаптивними видами спорту передбачає створення особливого стану особистості для цілеспрямованого досягнення оптимального рівня фізичної підготовленості, здоров'я та спортивного результату [9, 16, 22].

Дослідження виконано в межах наукової теми 2.2 «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті» (номер державної реєстрації 0116U 003167) Зведеного плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури на 2016–2020 рр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми. Аналіз наукової і методичної літератури з проблематики мотивації осіб з інвалідністю дав змогу систематизувати наявні наукові дослідження у три групи: загальні дослідження, які стосуються мотивації генеральної сукупності осіб з інвалідністю; дослідження, які присвячені мотивації спортсменів різних нозологічних груп, та дослідження, які стосуються мотивації осіб з інвалідністю у різних видах спорту. Загальні дослідження присвяче-

© Розторгуй М., Передерій А., Бріскін Ю., 2017

ні виявленню значущості мотивів та чинників, які впливають на формування мотивації до занять спортом в осіб з інвалідністю [9, 14, 15, 17, 19].

До другої групи належать дослідження, спрямовані на виявлення особливостей формування мотивації в осіб із вадами слуху [1], з вадами зору [8, 9], осіб з пошкодженнями опорно-рухового апарату [3, 4] та взаємозв'язку між чинниками, які впливають на формування мотивації, та нозологічною групою спортсменів [9].

Основною гіпотезою третьої групи досліджень є вплив спортивної спеціалізації на формування мотивації та значущість різних мотивів [3]. До третьої групи належать дослідження мотивації спортсменів з інвалідністю у фехтуванні [13], боччі [3], пауерліфтингу [6], настільному тенісі [23], легкій атлетиці [7], тріатлоні [19] та голболі [5].

Поза увагою науковців залишилася проблема виявлення особливостей формування мотивації у спортсменів різної кваліфікації в адаптивному спорті. Гіпотеза щодо існування залежності між особливостями мотивації спортсменів з інвалідністю та їх кваліфікацією дає змогу обґрунтувати проведення додаткових досліджень з цієї проблематики. При цьому формування мотивації як процес створення передумов до подальших систематичних занять має найбільше значення на ранніх етапах багаторічної підготовки спортсменів з інвалідністю.

Метою цього наукового дослідження є виявлення особливостей формування мотивації до занять спортом в осіб із вадами зору на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки.

Методи та організація дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано такі методи дослідження: аналіз та узагальнення наукової і методичної літератури та інформаційної мережі інтернет; соціологічні методи (анкетування); методи математичної статистики. Теоретичний аналіз і узагальнення даних наукової і методичної літератури та інформаційної мережі інтернет було використано з метою виявлення проблемного поля формування мотивації до занять спортом в осіб з інвалідністю. Соціологічні методи (анкетування) було використано з метою виявлення поглядів осіб з вадами зору на значущість мотивів до занять спортом. У дослідженні взяло участь 34 особи з вадами зору, яких було зараховано до груп фізкультурно-реабілітаційної підготовки Львівського та Рівненського регіональних центрів фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт». Середній вік спортсменів був 26,44±6,26 року. Анкетування було проведено двічі. Уперше анкетування відбулося до початку занять, тобто до моменту зарахування осіб із вадами зору до груп фізкультурно-реабілітаційної підготовки. Повторне анкетування було проведено на останньому контрольному тренувальному занятті перед переведенням спортсменів у групи початкової підготовки з видів спорту. Тренувальна програма підготовки спортсменів на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки передбачала 40 годин навчально-тренувальних занять.

З метою визначення значущості мотивів до занять спортом було обраховано середній ранг, суму рангів та середнє квадратичне відхилення. Для запитань, що передбачали відповідь у вигляді ранжування показників за значущістю, було обраховано також коефіцієнт конкордації за допомогою методу Кенделла з метою визначення узгодженості думок респондентів. Статистичну обробку матеріалів дослідження проводили за допомогою програмного пакета Microsoft Excel 2010 та програми Statistica 6.0.

Виклад основного матеріалу дослідження з аналізом отриманих наукових результатів. Для виявлення ставлення осіб із вадами зору до систематичних занять спортом ми запропонували респондентам дати відповідь на запитання «Чи виникає у Вас бажання систематично займатися спортом?». До початку занять у групах фізкультурно-реабілітаційної підготовки було виявлено одну особу, яка не мала бажання до занять спортом. Більшість респондентів, зокрема 21 особа (61,76%), зазначили, що в них виникає бажання займатися спортом, але не систематично. За результатами анкетування, 12 осіб із вадами зору зазначили, що мають бажання систематично займатися спортом (рис. 1). Необхідно зазначити, що всі особи з вадами зору, які були зараховані згодом до груп фізкультурно-реабілітаційної підготовки, самостійно звернулися, щоб займатися спортом, у регіональні центри фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт».

У результаті повторного анкетування перед переведенням спортсменів до груп початкової підготовки з видів спорту було виявлено, що кількість осіб, у яких виникає бажання займатися спортом, але не систематично, зменшилася на 41,17 % та становила 7 спортсменів (20,59 % респондентів). Серед опитаних у кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки не було виявлено осіб, які не мали бажання займатися спортом. Більшість респондентів, зокрема 26 осіб (76,47 %), у своїх відповідях зазначили, що хотіли би систематично займатися у групах з видів спорту (рис. 1), що може свідчити про підвищення рівня зацікавленості осіб із вадами зору та підвищення рівня їхньої загальної мотивації до занять спортом після проходження тренувальної програми на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки.

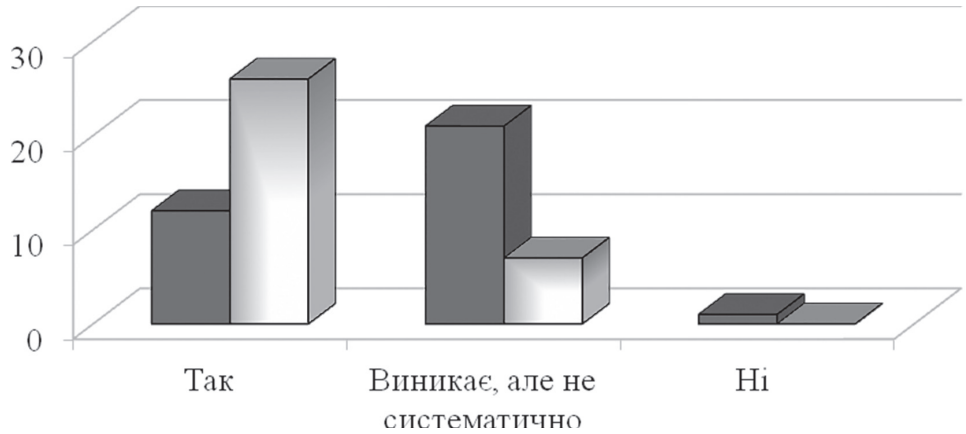

Рис. 1. Ставлення осіб із вадами зору до систематичних занять спортом до початку занять та в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки (за результатами анкетування, n=34):

□– до початку занять; ▨– у кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки

З метою виявлення особливостей мотивації до занять спортом респондентам було запропоновано відранжувати мотиви за значущістю в межах від 1 до 11 балів. Для оцінювання узгодженості відповідей респондентів було визначено коефіцієнт конкордації за допомогою методу Кенделла, який за результатами анкетування до початку занять дорівнював 0,840, а після повторного анкетування – 0,864, що дає змогу стверджувати про задовільну узгодженість думок респондентів в обох анкетуваннях.

Визначення рангів мотивів до занять спортом в осіб із вадами зору, які не займалися спортом, дало змогу встановити, що найбільш значущим у формуванні мотивації, на думку респондентів, є мотив «отримання похвали від батьків, або родичів», сума балів якого становила 346 (SD = 1,19). Оскільки здебільшого особи з вадами зору позбавлені можливості вільного пересування та велику частину вільного часу проводять удома з сім'єю, то схвальні відгуки батьків або родичів є для них одним з основних стимулів до занять спортом. Необхідно зазначити, що значущість цього мотиву для осіб із вадами зору в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки знижується. Так, сума балів за результатами повторного анкетування цього мотиву становила 251 бал (SD = 0,85), що свідчить про початок процесу адаптації осіб із вадами зору до навколишнього середовища та підвищення рівня самостійності в суспільній діяльності (табл. 1).

Важливим результатом дослідження є виявлення свідомого ставлення осіб із вадами зору до власного здоров'я та рівня фізичної підготовленості й усвідомлення позитивного впливу занять спортом, що підтверджують відповіді респондентів щодо значущості мотивів. Як до початку занять, так і в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки одним із найбільш значущих мотивів респонденти визначили мотив «поліпшення стану здоров'я» – 342 та 341 бал відповідно (SD = 0,85; SD = 0,76) та мотив «підвищення рівня фізичної підготовленості» – 283 та 321 бал відповідно (SD = 1,07; SD = 0,66).

Таблиця 1

Значущість мотивів до занять спортом осіб з вадами зору до початку занять та в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки (за результатами анкетування, n=34)

№ з/п	Мотив	До початку занять			У кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки		
		R	∑R	SD	R	∑R	SD
1	Отримання похвали від батьків або родичів	10,18	346	1,19	7,38	251	0,85
2	Поліпшення стану здоров'я	10,06	342	0,85	10,03	341	0,76
3	Знайомство з новими людьми та спілкування	9,03	307	1,11	5,68	193	1,02
4	Підвищення рівня фізичної підготовленості	8,32	283	1,07	9,44	321	0,66
5	Прагнення суспільного визнання через досягнення спортивного результату	6,24	212	1,58	10,5	357	0,75
6	Прагнення відчувати себе частиною команди	5,85	199	1,83	2,50	85	1,78
7	Отримання можливості подорожувати через участь у змаганнях	5,15	175	1,13	4,56	155	0,93
8	Подолання перешкод та досягнення успіху	3,79	129	1,04	6,71	228	1,87
9	Поліпшення матеріального становища	3,12	106	1,04	1,56	53	1,05
10	Прагнення бути схожим на відомого спортсмена	2,29	78	1,78	3,24	110	1,37
11	Самовдосконалення та розвиток вольових якостей	1,97	67	1,19	4,41	150	1,02

Примітки: R– середній ранг; ∑R – сума рангів; SD – середнє квадратичне відхилення.

Неможливість вільного пересування обмежує кількість соціальних контактів, тому особи з вадами зору вважають заняття спортом можливістю спілкування та знайомства з новими людьми, що дає змогу пояснити високу значущість мотиву «знайомство з новими людьми та спілкування» та середню значущість мотиву «прагнення відчувати себе частиною команди», сума рангів яких до початку занять становила 307 балів (SD = 1,11) та 199 балів (SD = 1,11) відповідно. Водночас після проходження тренувальної програми на етапі спортивно-реабілітаційної підготовки сума рангів мотиву «знайомство з новими людьми та спілкування» зменшилася до 193 балів (SD = 1,02), а мотиву «прагнення відчувати себе частиною команди» – до 85 балів (SD = 1,78) (табл. 1).

Адаптивний спорт як засіб соціальної інтеграції сприяє відновленню психічної рівноваги, нівелюванню відчуття ізольованості та непотрібності, набуттю впевненості у своїх можливостях й усвідомленню суспільного значення спортивної діяльності, що дає змогу відчути себе частиною суспільства та підвищити соціальну активність осіб з інвалідністю. Підтвердженням цього є те, що на тлі зниження інших мотивів виявлено, що в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки провідним мотивом, на думку осіб з вадами зору, був мотив «прагнення суспільного визнання через досягнення спортивного результату». До занять сума рангів цього мотиву становила 212 балів (SD = 1,58), а у кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки – 357 балів (SD = 0,75). Аналогічну ситуацію виявлено в динаміці значущості мотивів «подолання перешкод та досягнення успіху» та «самовдосконалення та розвиток вольових якостей», сума балів яких до початку занять становила 129 балів (SD = 1,04) та 67 балів (SD = 1,19). У кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки сума балів мотиву «подолання перешкод та досягнення успіху» збільшилася до 228 балів (SD = 1,87),

а мотиву «самовдосконалення та розвиток вольових якостей» – до 150 балів (SD = 1,02), що свідчить про підвищення рівня розвитку вольових якостей спортсменів на тлі відчуття задоволення від подолання труднощів, що сприяє подоланню соціально-психічних бар'єрів (див.табл. 1).

У результаті дослідження виявлено низькі показники значущості до початку занять і в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки мотивів «отримання можливості подорожувати через участь у змаганнях», «поліпшення матеріального становища» та «прагнення бути схожим на відомого спортсмена». Сума рангів до початку занять мотиву «отримання можливості подорожувати через участь у змаганнях» становила 175 балів (SD = 1,02), а в кінці – 155 балів (SD = 0,93). Значущість мотивів «поліпшення матеріального становища» та «прагнення бути схожим на відомого спортсмена» до початку занять дорівнювала 106 балів (SD = 1,04) та 78 балів (SD = 1,78) відповідно. За результатами повторного анкетування сума рангів цих мотивів становила 53 бали (SD = 1,05) та 110 балів (SD = 1,37). Це свідчить, що спортсмени з вадами зору не вважають заняття спортом засобом отримання прибутку та розважальною діяльністю.

Висновки. Процес формування мотивації до занять спортом у осіб з інвалідністю залежить від великої кількості чинників, зокрема від кваліфікації спортсменів. Установлено, що значущість мотивів до занять спортом в осіб із вадами зору до початку занять та в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки відрізняються, що підтверджує існування залежності між особливостями формування мотивації спортсменів з інвалідністю та їх кваліфікацією.

На основі аналізу результатів анкетування встановлено, що до початку занять спортом рушійними мотивами до спортивної діяльності в осіб із вадами зору були похвала від батьків та родичів, поліпшення стану здоров'я та фізичної підготовленості, знайомство з новими людьми та спілкування.

Результати повторного анкетування в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки свідчать, що в результаті систематичних занять в осіб із вадами зору відбулася зміна пріоритетів мотивів до спортивної діяльності. У кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки значущість похвали від батьків та родичів як мотиву до спортивної діяльності знизилась, а найбільш значущими мотивом до занять спортом в осіб із вадами зору було визначено прагнення до суспільного визнання через досягнення спортивного результату. Свідоме ставлення до власного фізичного стану та здоров'я сприяє формуванню стійкої мотивації до занять спортом, що підтверджено високими показниками значущості мотивів щодо стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості до початку занять та в кінці етапу спортивно-реабілітаційної підготовки.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням програм підготовки для спортсменів різної кваліфікації у силових видах адаптивного спорту.

Список використаних джерел

1. Антонов А. А. Особенности мотивации лиц с нарушением слуха к занятиям ринкбенди / А. А. Антонов // European Social Science journal. – 2014. – № 3. – С. 118–123.

2. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів у міжнародному олімпійському русі : [монографія] / Юрій Бріскін. – Львів : Край, 2006. – 346 с.

3. Козакова Т. Е. Мотивы спортсменов с поражением опорно-двигательного аппарата к занятиям бочча / Т. Е. Козакова // Омский научный вестник. – 2015. – № 4. – С. 209–211.

4. Козлова М. А. Мотивация и интерес учащихся с опорно-двигательными патологиями к занятиям адаптивной физической культурой / М. А. Козлова // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2014. – Т. 2. – № 1. – С. 13–16.

5. Корнев А. В. Анализ уровня мотивации к занятиям голболом у спортсменов с нарушением зрения / А. В. Корнев // Ученые записки университета им. П. Ф. Лесгафта. – 2014. – № 11, т. 117. – С. 203–209.

6. Корнева М. А. Особенности мотивации спортсменов-инвалидов с поражением опорно-двигательного аппарата к участию в тренировочном процессе по русскому жиму / М. А. Корнева, А. С. Махов, О. Н. Степанова // Теория и практика физической культуры. – 2014. – № 6. – С. 37–43.

7. Макина Л. Р. Анализ мотивации и самооценки личности легкоатлетов с нарушением зрения / Л. Р. Макина // Адаптивная физическая культура. – 2012. – № 1, т. 49. – С. 38–39.

8. Макина Л. Р. Исследование мотивации спортивной деятельности спортсменов с нарушением зрения учебно-тренировочных групп / Л. Р. Макина // Вестник Челябинского государственного педагогического университета. – 2010. – № 5. – С. 89–95.

9. Махов А. С. Психолого-педагогические особенности мотивации к занятиям спортом у лиц с нарушением зрения / А. С. Махов // Вестник Чувашского государственного педагогического университета им. И. Я. Яковлева. – 2013. – № 1, т. 77. – С. 120–124.

10. Передерій А. В. Технічна підготовка спортсменів з наслідками церебрального паралічу з урахуванням особливостей рухової пам'яті (на прикладі легкої атлетики) : дис. … канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.01/ Передерій А. В. ; ЛДІФК. – Львів, 2002. – 160 с.

11. Приступа Е. Н. Решение проблем современной молодежи средствами олимпийского образования / Приступа Е. Н., Брискин Ю. А., Питын М. П. // Sportul Olimpic şi sportul pentru toţi : materialele Congresului Şt. Intern. – Chişinău, 2011. – Vol. 1. – P. 148–151.

12. Розторгуй М. С. Принципи класифікації в паралімпійському спорті / Розторгуй М. С., Передерій А. В., Бріскін Ю. А. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Харків, 2008. – № 2. – С. 124–126.

13. Свічкар Р. Ю. Інклюзивне тренування у фехтуванні як засіб зміни відношення до осіб з обмеженими можливостями / Свічкар Р. Ю., Димар О. А. // Теорія та методика фізичного виховання. – 2015. – № 3. – С. 47–50.

14. Степанова І. В. Формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом осіб з обмеженими можливостями / І. В. Степанова, І. К. Печьонкін // Актуальні наукові дослідження в сучасному світі : зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вып. 5. – С. 137–141.

15. Briskin Y. Influence of the problem-oriented program of physical rehabilitation on the type of attitude to the disease in women with postmastektomy syndrome / Y. Briskin, T. Odinets, M. Pityn // Journal of Physical Education and Sport. – 2016. – Vol. 16. – P. 33–37.

16. DePauw K. P. Disability and sport / Karen P. Depauw, Susan J. Gavron. – Champaing, Il. : Human Kinetics, 1995. – 408 p.

17. Development and validation of the motivation scale for disability sport consumption / Michael Cottingham, Michael S. Carroll, Dennis Phillips, Kostas Karadakis, Brian T. Gearity, Dan Drane // Sport Management Review. – 2014. – Vol. 17. – P. 49–64.

18. Effectiveness of integral-developmental balls use in complex development of physical and mental abilities of senior preschool age children / Viktoria Pasichnyk, Valeryi Melnyk, Levkiv Volodymyr, Kovtsyn Vasyl // Journal of Physical Education and Sport. – 2015. – Vol. 15, is. 4. – P. 775–780.

19. Furst D. M. Motivation of disabled athletes to participate in triathlons / David M. Furst, Thomas Ferr, Nancy Megginson // Psychological Reports. – 1993. – Vol. 72. – P. 403–406.

20. Pedagogical colleges students readiness formation for sport and recreation activity / Oleh Romanchyshyn, Yuriy Briskin, Oleh Sydorko, Maryan Ostrovs' Kyy, Maryan Pityn // Journal of physical education and sport. – 2015. – Vol. 15. – P. 815–822.

21. Physical rehabilitation and thermoregulatory processes in athletes with disabilities / Romanna Rudenko, Anatoliy Mahliovanyy, Olena Shyyan, Tetyana Prystupa // Journal of Physical Education and Sport. – 2015. – Vol. 15, is. 4. – P. 730–735.

22. Winnick J. Adapted Physical Education and Sport / Josep Winnick, David Porretta. – 6th ed. – Champaing : Human Kinetics, 2017. – 648 p.

23. Zhou J. Why Are the Disabled People Willing to Participate in Sports: Taking Chinese Disabled Table Tennis Players as the Object of Investigation? / Jiandong Zhou, Feng Yuan, Tao Yu, Futao Liu // Advances in Physical Education. – 2016. – Vol. 6. – P. 88–98.

МОТИВАЦИЯ К ЗАНЯТИЯМ СПОРТОМ У ЛИЦ С НАРУШЕНИЯМИ ЗРЕНИЯ НА ЭТАПЕ СПОРТИВНО-РЕАБИЛИТАЦИОННОЙ ПОДГОТОВКИ

Мария РОЗТОРГУЙ,
Алина ПЕРЕДЕРИЙ, Юрий БРИСКИН

Львовский государственный университет физической культуры, г. Львов, Украина, e-mail: mariia.roztorhyi@gmail.com

Аннотация. Научные знания по проблеме мотивации к занятиям спорта у лиц с нарушениями зрения ограничены исследованиями зависимости мотивации от спортивной специализации. Целью исследования является выявление особенностей формирования мотивации к занятиям спортом у лиц с нарушениями зрения на этапе спортивно-реабилитационной подготовки. Исследование проводилось на базе Львовского и Ровенского региональных центров физической культуры и спорта инвалидов «Инваспорт» с привлечением 34 лиц с нарушениями зрения. В результате исследования установлено, что наиболее значимыми мотивами к спортивной деятельности у лиц с нарушениями зрения были похвала от родителей и родственников, улучшение здоровья и физической подготовленности, знакомство с новыми людьми, общение и стремление к общественному признанию через достижение спортивного результата.

Ключевые слова: мотивация, адаптивный спорт, недостатки зрения, подготовка.

MOTIVATION OF VISUALLY IMPAIRED PEOPLE TO DOING SPORTS AT THE STAGE OF SPORTS AND REHABILITATION TRAINING

Mariia ROZTORHUI,
Alina PEREDERII, Yurii BRISKIN

Lviv State University of Physical Culture, Lviv, Ukraine, e-mail: mariia.roztorhyi@gmail.com

Abstract. The available scientific knowledge on motivation to exercise in people with visual impairments is limited to the studies of motivation dependence on sports specialization. The objective of the study is to identify the specifics of formation of motivation to exercise in the visually impaired at the stage of sports and rehabilitation training. The research was conducted at the facilities of Lviv and Rivne "Invasport" regional centers of physical education and sports for people with disabilities involving 34 persons with visual impairments. The study found that the most important motives for sports activities in visually impaired people were praise from parents and relatives, improved health and physical fitness, familiarity with new people, communication and the desire for public recognition through the achievement of a sporting result.

Keywords: motivation, adaptive sport, visual impairment, training.

References

1. Antonov A.A. Osobennosti motivacii lic s narusheniem sluha k zanjatijam rink-bendi [Features of the motivation of hearing impaired people for market-bondies] // European Social Science journal. 2014. № 3. S. 118–123. (*in Russian*)

2. Briskin Ju.A. Sport invalidiv u mizhnarodnomu olimpijs'komu rusi [Sport of the disabled in the international Olympic movement]. L.: Kraj, 2006. 346 s. (*in Ukrainian*)

3. Kozakova T.E. Motivy sportsmenov s porazheniem oporno-dvigatel'nogo apparata k zanjatijam bochcha [The motives of athletes with musculoskeletal disorders for playing boccia] // Omskij nauchnyj vestnik. 2015. № 4. S. 209–211. (*in Russian*)

4. Kozlova M.A. Motivacija i interes uchashhihsja s oporno-dvigatel'nymi patologijami k zanjatijam adaptivnoj fizicheskoj kul'turoj [Votivaion and interest of pupils with musculoskeletal pathologies to adaptive physical training] // Standarty i monitoring v obrazovanii. 2014. T. 2. № 1. S. 13–16. (*in Russian*)

5. Kornev A.V. Analiz urovnja motivacii k zanjatijam golbolom u sportsmenov s narusheniem zrenija [Analysis of motivation for goalball practice among the athletes with vision disorders] // Uchenye zapiski universiteta im. P.F. Lesgafta. 2014. № 11, t. 117. S. 203–209. (*in Russian*)

6. Korneva M.A., Mahov A.S., Stepanova O.N. Osobennosti motivacii sportsmenov-invalidov s porazheniem oporno-dvigatel'nogo apparata k uchastiju v trenirovochnom processe po russkomu zhimu [Features of the motivation of athletes with disabilities with the defeat of the musculoskeletal system to participate in the training process of bench press] // Teorija i praktika fizicheskoj kul'tury. 2014. № 6. S. 37–43. (*in Russian*)

7. Makina L.R. Analiz motivacii i samoocenki lichnosti legkoatletov s narusheniem zrenija [Analysis of motivation and self-assessment of the personality of athletes with visual impairment] // Adaptivnaja fizicheskaja kul'tura. 2012. № 1, t. 49. C. 38–39. (*in Russian*)

8. Makina L.R. Issledovanie motivacii sportivnoj dejatel'nosti sportsmenov s narusheniem zrenija uchebno-trenirovochnyh grupp [Studying the sport activity motivation of the sportsmen with vision disorders within study-and-training groups] // Vestnik Cheljabinskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta. 2010. № 5. S. 89–95. (*in Russian*)

9. Mahov A.S. Psihologo-pedagogicheskie osobennosti motivacii k zanjatijam sportom u lic s narusheniem zrenija [Psychological and pedagogical peculiarities of motivation of people with visual disturbances for going in for sports] // Vestnik Chuvashskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta im. I. Ja. Jakovleva. 2013. № 1, t.77. S. 120–124. (*in Russian*)

10. Perederij A.V. Tehnichna pidgotovka sportsmeniv z naslidkamy cerebral'nogo paralichu z urahuvannjam osoblyvostej ruhovoi' pam'jati (na prykladi legkoi' atletyky) [Technical training of athletes with the cerebral palsy consequences taking intoconsideration the peculiarities of a moving memory (Track and field athletics – as an instance)]: dys. … kand. nauk z fiz. vyhovannja i sportu: 24.00.01; LDIFK. L., 2002. 160 s. (*in Ukrainian*)

11. Prystupa E.N., Briskin Ju. A., Pityn M.P. Reshenye problem sovremennoj molodezhy sredstvamy olympyjskogo obrazovanyja [Solving the problems of modern youth with the means of Olympic education] // Sportul Olimpic şi sportul pentru toţi: materialele Congresului Şt. Intern. Chişinău, 2011. Vol. I. P. 148151. (*in Russian*)

12. Roztorguj M.S., Perederij A.V., Briskin Ju.A. Pryncypy klasyfikacii' v paralimpijs'komu sporti [Principles of classification in the Paralympic sport] // Pedagogika, psyhologija ta medyko-biologichni problemy fizychnogo vyhovannja i sportu: nauk. monogr. / za red. S.S. Jermakova. H., 2008. № . 2. S. 124–126. (*in Ukrainian*)

13. Svichkar R. Ju., Dymar O.A. Inkljuzyvne trenuvannja u fehtuvanni jak zasib zminy vidnoshennja do osib z obmezhenymy mozhlyvostjamy [Inclusive training in fencing as a method of changing the attitude to persons with disabi] // Teorija ta metodyka fizychnogo vyhovannja. 2015. № 3. S. 47–50. (*in Ukrainian*)

14. Stepanova I.V., Pech'onkin I.K. Formuvannja motyvacii' do zanjat' fizychnoju kul'turoju i sportom osib z obmezhenymy mozhlyvostjamy [Formation of motivation for physical education

and sports activities of people with disabilities] // Aktual'ni naukovi doslidzhennja v suchasnomu sviti. Perejaslav-Hmel'nyc'kyj, 2017. Vyp. 5. S. 137–141. (*in Ukrainian*)

15. Briskin Y., Odinets T., Pityn M. Influence of the problem-oriented program of physical rehabilitation on the type of attitude to the disease in women with postmastektomy syndrome // Journal of Physical Education and Sport. 2016. Vol. 16. P. 33–37.

16. DePauw K. P., Gavron S. J. Disability and sport. Champaing, Il.: Human Kinetics, 1995. 408 p.

17. Cottingham M, Carroll M. S., Phillips D., Karadakis K., Gearity B. T., Drane D. Development and validation of the motivation scale for disability sport consumption // Sport Management Review. 2014. Vol. 17. P. 49–64.

18. Pasichnyk V., Melnyk V., Levkiv V., Kovtsyn V. Effectiveness of integral-developmental balls use in complex development of physical and mental abilities of senior preschool age children // Journal of Physical Education and Sport. 2015. Vol. 15, is. 4. P. 775–780.

19. Furst D. M., Ferr T., Megginson N. Motivation of disabled athletes to participate in triathlons // Psychological Reports. 1993. Vol. 72. P. 403–406.

20. Romanchyshyn O., Briskin Y., Sydorko O., Ostrovskyy M., Pityn M. Pedagogical colleges students readiness formation for sport and recreation activity // Journal of physical education and sport. 2015. Vol. 15. P. 815–822.

21. Rudenko R., Mahliovanyy A., Shyyan O., Prystupa T. Physical rehabilitation and thermoregulatory processes in athletes with disabilities // Journal of Physical Education and Sport. 2015. Vol. 15, is. 4. P. 730–735.

22. Winnick J., Porretta D. Adapted Physical Education and Sport. 6th ed. Champaing: Human Kinetics, 2017. 648 p.

23. Zhou J., Yuan F., Yu T., Liu F. Why Are the Disabled People Willing to Participate in Sports: Taking Chinese Disabled Table Tennis Players as the Object of Investigation? // Advances in Physical Education. 2016. Vol. 6. P. 88–98.

Стаття надійшла до редколегії 8.12.2017
Прийнята до друку 27.12.2017
Підписана до друку 29.12.2017